

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1949-1950.

SEANCE DU 31 JANVIER 1950.

Proposition de loi modifiant la loi du 6 août 1931 établissant des incompatibilités et interdictions concernant les ministres, anciens ministres et ministres d'Etat, ainsi que les membres et anciens membres des Chambres Législatives.

AMENDEMENTS PRESENTES PAR LE GOUVERNEMENT AU TEXTE DES COMMISSIONS REUNIES DE LA JUSTICE, DE L'INTERIEUR ET DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE.

Article premier.

Remplacer le texte par la disposition suivante :

L'article premier, alinéa 3, de la loi du 6 août 1931 est remplacé par la disposition suivante :

« Ils peuvent être ministre et professeur ordinaire ou extraordinaire des Universités de l'Etat à Gand et à Liège, des instituts agronomiques de l'Etat à Gand et à Gembloux et de l'Ecole de médecine vétérinaire de l'Etat à Anderlecht (Cureghem). »

Articles 3 et 4.

Supprimer les dispositions figurant sous ces deux articles.

Voir :

Documents du Sénat :

- 8 (Session de 1949-1950) : Proposition de loi;
- 89 (Session de 1949-1950) : Rapport;
- 94 (Session de 1949-1950) : Amendements;
- 120 (Session de 1949-1950) : Rapport complémentaire.

Annales du Sénat :

22 décembre 1949.

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1949-1950.

VERGADERING VAN 31 JANUARI 1950.

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 6 Augustus 1931, houdende invoering van onverenigbaarheden en ontzeggingen betreffende de ministers, gewezen ministers en ministers van State, alsmede de leden der Wetgevende Kamers.

AMENDEMENTEN VOORGESTELD DOOR DE REGERING OP DE TEKST VAN DE VERENIGDE COMMISSIES VAN JUSTITIE, VAN BIJNENLANDSE ZAKEN EN VAN OPENBAAR ONDERWIJS.

Eerste Artikel.

De tekst te vervangen door de volgende bepaling :

Het eerste artikel, derde alinea, der wet van 6 Augustus 1931, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Zij mogen minister zijn, gewoon of buitengewoon professor aan de Rijksuniversiteiten te Gent en te Luik, aan de Rijkslandbouwhogeschool te Gent en te Gembloux en aan de Rijksveeartsenijsschool te Anderlecht (Kuregem). »

Artikels 3 en 4.

De bepalingen vervat onder deze twee artikelen weg te laten.

Zie :

Gedr. Stukken van de Senaat :

- 8 (Zitting 1949-1950) : Wetsvoorstel;
- 89 (Zitting 1949-1950) : Verslag;
- 94 (Zitting 1949-1950) : Amendementen;
- 120 (Zitting 1949-1950) : Aanvullend verslag.

Handelingen van de Senaat :

22 December 1949.

JUSTIFICATION.

Les amendements que le Gouvernement croit devoir proposer au texte de la proposition de loi amendée par les commissions de la Justice, de l'Intérieur et de l'Instruction Publique tendent, en ordre principal, à en voir limiter les effets aux objectifs poursuivis par les auteurs de la proposition initiale.

Le Gouvernement estime en effet que les commissions ont donné une trop grande extension à cette proposition en autorisant la levée de l'incompatibilité tout d'abord en faveur des professeurs de tous les établissements énumérés dans la loi du 22 octobre 1921 et, en second lieu, en faveur des fonctionnaires ou employés et des titulaires d'autres fonctions salariées par l'Etat.

Il est à remarquer avant tout que le législateur s'est toujours montré particulièrement sévère lorsqu'il s'agissait de permettre le cumul d'un mandat parlementaire avec des fonctions salariées par l'Etat.

Si par la loi du 24 octobre 1921, modifiée par celle du 6 août 1931, le législateur a cru pouvoir admettre au Parlement les professeurs des Universités de l'Etat, c'est qu'il s'agit là de savants qui, une fois nommés, occupent une situation entièrement indépendante.

Il n'en est pas de même en ce qui concerne les professeurs des établissements d'enseignement énumérés dans la loi du 22 octobre 1921.

En ce qui concerne les fonctionnaires et titulaires d'autres fonctions rémunérées par l'Etat, il saute aux yeux que l'extension envisagée ne manquerait pas de compromettre tout le système des incompatibilités et interdictions que le législateur a établi avec un soin méticuleux. Toute cette législation tend à garantir l'indépendance des mandataires publics et à éviter que dans l'exercice de ce mandat, ils ne soient amenés à hésiter entre les devoirs découlant de cette charge et l'intérêt qu'ils pourraient avoir à adopter une autre attitude, en tant que fonctionnaire par exemple.

Cette législation a, en outre, pour but d'empêcher qu'un mandataire ne doive participer au contrôle ou à la surveillance de l'activité qu'il pourrait exercer dans une autre qualité.

Des raisons d'ordre pratique s'opposent également à ce que la modification proposée soit adoptée. En effet, le fonctionnaire, titulaire d'un mandat législatif conserverait cette première qualité, puisqu'il y aurait seulement « interruption » de ses fonctions.

Or, il est à remarquer qu'un mandat politique ne finit pas nécessairement après un premier terme. Tel fonctionnaire pourrait par exemple, être élu membre des Cham-

VERANTWOORDING.

De amendementen, welke de Regering meent te moeten voorstellen op de tekst van het door de Commissies van Justitie, Binnenlandse Zaken en Openbaar Onderwijs geamendeerde wetsvoorstel, hebben hoofdzakelijk ten doel de uitwerking er van te beperken tot wat de indieners van het oorspronkelijk voorstel op het oog hebben.

De Regering is inderdaad van oordeel dat door de commissies een te grote uitbreiding aan dat voorstel is gegeven, waar zij de opheffing van de onverenigbaarheid toelaat, in de eerste plaats, ten behoeve van de leraren aan de in de wet van 22 October 1921 opgesomde instellingen, en in de tweede plaats, ten behoeve van de door het Rijk bezoldigde ambtenaren of beambten en titularissen van andere betrekkingen.

Vooraf zij opgemerkt dat de wetgever zich steeds uiterst streng heeft aangesteld wanneer er sprake was van de toelating tot cumuleren van een parlementair mandaat met door de Staat bezoldigde ambten.

Zo de wetgever, bij de wet van 24 October 1921, gewijzigd bij die van 6 Augustus 1931, de hoogleraren der Rijksuniversiteiten tot het Parlement heeft toegelaten, dan mag niet uit het oog worden verloren dat het daar ging om geleerden die, zodra zij benoemd zijn, een volslagen onafhankelijke positie innemen.

Deze redenering gaat niet op ten aanzien van de leraren der in de wet van 22 October 1921 opgesomde onderwijsinrichtingen.

Wat de ambtenaren en titularissen van andere door het Rijk bezoldigde betrekkingen betreft, valt het al dadelijk op, dat de voorgestelde uitbreiding heel het stelsel der onverenigbaarheden en ontzeggingen, door de wetgever zo zorgvuldig vastgesteld, zou in gevaar brengen. Heel deze wetgeving streeft er naar de onafhankelijkheid der mandatarissen te waarborgen en te voorkomen dat zij, in de uitoefening van dat mandaat, mochten te aarzelen hebben tussen de plichten, voortvloeiende uit deze opdracht, en het belang, dat hen mocht nopen tot het aannemen van een andere houding, als ambtenaar bij voorbeeld.

Deze wetgeving heeft anderzijds ten doel te verhinderen dat een mandataris zou moeten deelnemen aan de controle of het toezicht, op een werkzaamheid, welke hij in een andere hoedanigheid mocht uit te oefenen krijgen.

Redenen van praktische aard verzetten zich eveneens tegen de aanneming van de voorgestelde wijziging. Inderdaad, de ambtenaar, titularis van een wetgevend mandaat, zou deze eerste hoedanigheid blijven behouden, vermits het slechts zou gaan om een « onderbreking » van zijn ambt.

Welnu, er dient niet uit het oog verloren dat een politiek mandaat niet noodzakelijkerwijze na een eerste termijn ophoudt. Een ambtenaar zou bv. gedurende twee,

bres pendant deux, trois législatures et même davantage. Puisqu'il reste fonctionnaire, il ne pourra être remplacé en cette qualité, ce qui ne manquerait pas de compromettre le bon fonctionnement du service administratif auquel il appartient. Ne faudrait-il pas craindre en outre qu'il serait tenté d'abuser de son mandat politique pour faire pression sur son Ministre et obtenir certaines faveurs?

Certes, nul ne songe à interdire l'entrée des fonctionnaires dans la politique mais, en y entrant, ils doivent sortir de l'Administration.

En effet, dans l'intérêt d'une saine gestion des affaires publiques, il faut une séparation nette entre le mandat législatif et les fonctions administratives, si l'on veut éviter des abus et des compromissions et garantir l'indépendance des mandataires politiques.

Enfin, quant à l'objection d'ordre constitutionnel, formulée par les commissions que le législateur ne pourrait empêcher un fonctionnaire régulièrement élu comme membre du Parlement d'exercer son mandat législatif, il est à remarquer que la Constitution n'interdit que l'exigence de nouvelles conditions d'éligibilité, c'est-à-dire les conditions dont l'absence entraîne l'invalidation des pouvoirs. Tel n'est pas l'effet des incompatibilités. Celles-ci ne font que rendre nécessaire une option de l'intéressé entre son mandat et sa fonction (Orban — Le Droit Constitutionnel de la Belgique, T. II, p. 466).

drie en zelfs meer zittijden tot lid van de Kamers kunnen verkozen worden. Vermits hij ambtenaar blijft, zal hij in die hoedanigheid niet kunnen vervangen worden, wat er stellig zou toe leiden dat de goede gang van de administratieve dienst, waartoe hij behoort, wordt aangetast. Zou bovendien niet moeten gevreesd worden dat hij zou geneigd zijn om, door zijn politiek mandaat, druk te oefenen op zijn Minister om bepaalde voordeelen te bekomen?

Voorzeker denkt er niemand aan de ambtenaren te beletten in de politiek te treden, doch eens daarin opgenomen moeten zij de administratie verlaten.

In het belang van een wijs beheer der openbare zaken dient er inderdaad een duidelijke scheiding getrokken tussen het wetgevend mandaat en de administratieve ambten, wil men misbruiken en geschipper voorkomen en de onafhankelijkheid van de politieke mandatarissen garanderen.

In verband tenslotte met de door de commissies geformuleerde tegenwerping van grondwettelijke aard, als zou de wetgever een regelmatig tot parlementslid verkozen ambtenaar niet kunnen beletten zijn wetgevend mandaat te vervullen, zij opgemerkt dat bij de Grondwet enkel het stellen van nieuwe verkiesbaarheidsvereisten is verboden d.w.z. van zulke vereisten dat bij ontstentenis daarvan de ongeldigverklaring der geloofsbriefen zou moeten volgen. De uitwerking der onverenigbaarheden is niet van die aard. Deze moeten enkel de belanghebbende voor de keuze stellen tussen zijn mandaat of zijn betrekking (Orban — Le Droit Constitutionnel de la Belgique, T. II, p. 466).

Le Ministre de l'Intérieur,

De Minister van Binnenlandse Zaken,

A. DE VLEESCHAUWER.

(4)